

YTTRANDE
MSB 2022-07200

Till MSB

Kopia till:

fo.remissvar@regeringskansliet.se

fo.ssk@regeringskansliet.se

Yttrande över ”Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter”

Summering

Teknikföretagen och Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) tackar för att beredas möjligheten att inkomma med synpunkter på MSB:s förslag. Mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget anser Teknikföretagen och SOFF att MSB:s förslag till föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter är vällovligt och viktigt.

Teknikföretagen och SOFF har dock ett antal reservationer beträffande förslagets utformning i dess nuvarande form. Dessa avser primärt otydligheter med förslaget som kan leda till svårigheter vid tillämpning, begränsa möjligheten att uppnå förslagets syfte samt få negativa följder för förutsättningarna för industrin i Sverige. Teknikföretagen och SOFF anser därför att förslaget inte bör realiseras utan att dessa identifierade otydligheter och möjliga oönskade konsekvenser som följd beaktas och adresseras.

Övergripande synpunkter

Teknikföretagen och SOFF anser att MSB:s *förslag föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter* i stort är bra. Teknikföretagen och SOFF vill dock tydliggöra att detta inte baseras på en av föreningarna utförd juridisk analys.

Teknikföretagen och SOFF bedömer att av MSB genomförd konsekvensanalys avseende föreliggande förslag till föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter är korrekt, men dock inte fullständig.

Teknikföretagen och SOFF vill i detta sammanhang särskilt påtala behovet av att enskilda företag inte lider men av otydliga regelverk. Teknikföretagen och SOFF anser att otydligheter med förslaget i dess nuvarande form riskerar inbjuda till godtycklig eller överambitiös myndighetsutövning och därur oöverblickbara konsekvenser för enskilda företag. Teknikföretagen och SOFF anser att de av MSB föreslagna föreskrifterna inte i tillräcklig utsträckning ger nödvändig förutsägbarhet över tid för i Sverige verksamma företag. Denna avsaknad av förutsägbarhet kan få negativa konsekvenser för i Sverige verksamma företag, och bör undvikas.

Därtill anser Teknikföretagen och SOFF att ett statligt fastställande av en för samtliga myndigheter gällande definition av samhällsviktig verksamhet, torde vara förutsättningsskapande för samverkan mellan statliga myndigheter samt mellan myndigheter och enskilda företag. I det aktuella fallet bedömer Teknikföretagen och SOFF att MSB:s

användande av en egen definition, eller egna tolkningar av fastställd definition som på betydande sätt skiljer sig från andra statliga aktörers, kan få avsevärda negativa konsekvenser.

Av Teknikföretagen och SOFF identifierade otydligheter samt förslag

Totalförsvarets behov är föränderliga: hotbilder ändras, prioriteringar utvecklas, olika behov uppstår, olika lösningar skapas, lägesbilden förändras, etcetera. I Sverige verksamma företag är samtidigt också i ständig förändring.

Teknikföretagen och SOFF noterar att begreppet samhällsviktig verksamhet inte är entydigt definierat av statsförvaltningen. Det är därför otydligt huruvida MSB:s definition av begreppet i de av myndigheten föreslagna föreskrifterna är i linje med – eller skiljer sig från – andra definitioner gjorda av andra aktörer inom statsförvaltningen.

Teknikföretagen och SOFF noterar också att av MSB föreslaget ramverk saknar fördjupad beskrivning av mot vilka bedömningsgrunder, parametrar, metodik, scenarier, risker och med vilken analytisk grund enskilda verksamheter ska bedömas utgöra samhällsviktig verksamhet och som därför ska falla under det av MSB föreslagna regelverket avseende utländska direktinvesteringar. Exempelvis noterar Teknikföretagen och SOFF att vissa verksamheter som är nödvändiga för elektroniska kommunikationsnät och tjänster, såsom företag vilka äger och tillhandahåller infrastruktur likt t.ex. mobilmaster till mobiloperatörer, kan falla utanför granskningssystemet (Kapitel 10). Teknikföretagen och SOFF uppfattar det inte som förenligt med lagens syfte att verksamheter som avser kritiska delar i infrastrukturen för kommunikation ska lämnas utanför granskningssystemet, särskilt med tanke på att detta är ett område som generellt tilldrar sig intresse från utländska investerare.

Tillika framgår inte tydligt vilken specifik instans som ska fatta beslut om huruvida viss verksamhet ska anses vara samhällsviktig eller inte vara samhällsviktig över tid.

Konkret anser Teknikföretagen och SOFF att MSB:s förslag innehåller betydande otydligheter exempelvis avseende vem som bär ansvaret i det fall att viss verksamhet förvärvas av utländsk ägare – *men i ett senare skede* – till exempel enligt en senare utvecklad tillämpning av regelverken – av myndigheten konstateras vara samhällsviktig enligt föreslagen definition.

Teknikföretagen och SOFF noterar avsaknaden av resonemang avseende hur sådan utveckling kan undvikas, men anser samtidigt att det per se inte kan ligga på det enskilda företaget att ansvara för korrekt analys avseende huruvida viss verksamhet skall anses vara samhällsviktig eller ej. Detta ansvar bör enligt föreningen entydigt ligga på staten eller MSB i egenskap av ansvarig myndighet.

Sist men inte minst utgår Teknikföretagen och SOFF från att föreslaget regelverk kommer att behöva tolkas, omtolkas och utvecklas av MSB över tid. Detta är naturligt och nödvändigt, men måste samtidigt ske strukturerat, spårbart och inom rimliga tidsramar för att säkerställa regelverkets aktualitet gentemot omvärlds- och marknadsutvecklingen.

Teknikföretagen och SOFF noterar att förelagt förslag saknar skrivning om hur och hur ofta föreslaget regelverk och tillhörande praxis ska uppdateras. Teknikföretagen och SOFF anser, av skäl som anges ovan, att sådana förändringar måste kommuniceras tydligt, i god tid och enhetligt till i Sverige verksamma företag samt inte tillåtas ske med alltför snäva intervall.

Teknikföretagen och SOFF:s bedömning

- Teknikföretagen och SOFF anser att MSB:s definition av begreppet *samhällsviktig verksamhet* i de av myndigheten föreslagna föreskrifterna är övergripande i stort korrekta. Samtidigt noterar Teknikföretagen och SOFF att MSB:s definition inte är liktydigt med andra statliga aktörers definition av begreppet.
- Teknikföretagen och SOFF bedömer att ett statlig fastställande, av en för samtliga myndigheter, gällande definition av samhällsviktig verksamhet, tillika myndigheters, inklusive MSB:s enhetliga tolkning av fastställd definition torde vara förutsättningsskapande för samverkan mellan statliga myndigheter samt mellan myndigheter och enskilda företag.

I det aktuella fallet bedömer Teknikföretagen och SOFF att MSB:s användande av en egen definition, eller egna tolkningar av fastställd definition som på betydande sätt skiljer sig från andra statliga aktörers, kan få avsevärda negativa konsekvenser för myndigheten, staten i stort, enskilda företag och i slutänden för samverkansklimatet mellan dessa aktörer.

Det är enligt Teknikföretagen och SOFF därför av *betydande vikt* att en för samtliga myndigheter gällande definition av samhällsviktig verksamhet snarast fastställs, samt att myndigheters, inklusive MSB:s enhetliga tolkning av sådan fastställd definition säkerställs. Teknikföretagen och SOFF bedömer att det endast är på ett sådant sätt som ovan beskrivna sannolika och negativa konsekvenser för samverkan mellan statliga myndigheter och mellan myndigheten och enskilda företag kan undvikas.

- Sammanfattningsvis bedömer Teknikföretagen och SOFF att de av MSB föreslagna föreskrifterna inte i tillräcklig utsträckning ger nödvändig förutsägbarhet över tid för i Sverige verksamma företag. Denna avsaknad av förutsägbarhet kan få negativa konsekvenser för i Sverige verksamma företag, och bör undvikas.

Bristen på förutsägbarhet över tid kan till exempel medföra att viss verksamhet som vid viss tid bedöms utgöra samhällsviktig verksamhet och därför faller under det av MSB föreslagna regelverket avseende utländska direktinvesteringar vid annan tid av samma instans kan komma att bedömas *inte* utgöra samhällsviktig verksamhet. På samma sätt kan det motsatta ske, det vill säga att viss verksamhet som vid viss tid *inte* bedöms utgöra samhällsviktig verksamhet och därför *inte* faller under det av MSB föreslagna regelverket avseende utländska direktinvesteringar, kan vid annan tidpunkt av samma instans bedömas utgöra samhällsviktig verksamhet.

I båda dessa fall påverkas berört företag negativt. I det första fallet påverkas företagets värde negativt då företaget under viss tid inte fritt kan välja till vem det säljer (del av) sin verksamhet, antalet potentiella köpare begränsas och marknadsvärdet på verksamheten minskar per definition. Företagets handlingsfrihet begränsas i onödan under viss tid, under vilken företagets ägare inte tillåts bedriva sin företagsamhet på bästa sätt. I det andra fallet kan tänkas att ett företag fattar beslut om att investera i viss verksamhet med syfte att utveckla den och därefter försälja den till högstbjudande inom viss tidsram. Myndigheten fattar därefter beslut om att verksamheten ska anses vara samhällsviktig och företagets handlingsfrihet begränsas på ett sätt som – om det

hade varit känt när företagets investeringsbeslut fattades – medfört att företaget sett investeringen i en annan (sämre) dager.

Teknikföretagen och SOFF:s förslag

Förslag 1

Teknikföretagen och SOFF anser att det i föreslaget regelverk bör uttryckas att det entydigt är statens/MSB:s ansvar att såväl identifiera samhällsviktiga verksamheter som bedrivs av företag, informera berörda företag om myndighetens bedömning samt stötta företag i att säkerställa att verksamheten uppfyller förväntningarna på robusthet enlighet med totalförsvarets behov.

Det bör alltså tydligt uttryckas att i det fall viss verksamhet försäljs till ny ägare, och MSB/staten *i efterhand* bedömer att såld verksamhet är samhällsviktig, och/eller att ny ägare är olämpligt, ska såväl säljande som köpande part hållas helt utan ansvar och skadefria.

Teknikföretagen och SOFF föreslår därför att förelagt förslag bör kompletteras i det att det tydliggörs att enskilda företag inte kan hållas ansvariga för att identifiera (del av) sin verksamhet som samhällsviktig, eller för att följa upp MSB utveckling av nämnda regelverk och myndighetens tillämpning därav.

Förslag 2

I linje med ovanstående bakgrund och förslag anser Teknikföretagen och SOFF att det är viktigt att tillämpningen av MSB:s föreslagna föreskrifter är *otvetydiga* för enskilda företag.

Av MSB föreslaget ramverk bör därför kompletteras med fördjupad beskrivning av mot vilka bedömningsgrunder, parametrar, metodik, scenarier, risker och med vilken analytisk grund och så vidare MSB bedömning avseende huruvida viss verksamhet ska utgöra samhällsviktig verksamhet genomförs.

Detta i syfte att ge företag god vägledning om myndighetens överväganden vid bland annat investeringsbeslut i verksamheter som är, eller kan tänkas bli, samhällsviktiga verksamheter.

Förslag 3

Teknikföretagen och SOFF föreslår att MSB ska utse en kontaktpunkt för företag så att företag vid behov, enkelt och tidigt kan erhålla MSB:s bedömning av om en viss verksamhet är samhällsviktig eller inte, exempelvis i samband med en försäljning, uppköp eller investeringsprocess.

Förslag 4

Teknikföretagen och SOFF föreslår att MSB tydligt bör ange med vilket intervall myndigheten ska uppdatera såväl föreslagna föreskrifter som praxis vid deras tillämpning.

Teknikföretagen och SOFF anser att intervallet inte ska vara för snävt, då ofta förekommande förändringar skulle innebära icke obetydlig administrativ börda för i Sverige verkamma företag.

Teknikföretagen och SOFF bedömning är att 1–2 gånger per år torde utgöra maximal frekvens, och då bara under förutsättning att det kan säkerställas att myndighetens kommunikation gentemot företag som omfattas av regelverket – i den sistnämndas perspektiv – är mycket

tydlig och konsekvent. Ett längre intervall om två år eller mer kan samtidigt minska risken att företag lägger otillbörlig tid på att omtolka eventuella otydligheter i samband med uppdateringar.

Förslag 5

Teknikföretagen och SOFF föreslår att;

- MSB verkar för att en entydig statlig definition av samhällsviktig verksamhet skyndsamt fastställs.
- MSB verkar för att statliga aktörers tolkning av sådan fastställd definition säkerställs vara enhetlig över tid.
- MSB avvaktar med att ta initiativ och eller påbörja beredskapsplanläggning, åtminstone på bredden, till dess en sådan entydig statlig definition av samhällsviktig verksamhet är fastställd och enhetlig tolkning av densamma inom myndighetsvärlden är säkerställd

Förslag 6

Teknikföretagen och SOFF föreslår att föreskrifter, 13 kap. Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik kompletteras med en paragraf om leverantörer av säkerhetssystem och tjänster.

Säkerhetsföretag sorteras in avseende SNI kod i detta kapitel men nämns inte i föreskrifterna. Verksamheter som levererar tjänster och produkter för säkerhetsåtgärder till de övriga verksamheterna är inte bara avgörande för verksamheternas åtaganden i övrigt när det gäller skydd/säkerhetsskydd, dessa leverantörer får också ofta tillgång till känslig information i stor omfattning och potentialen för antagonistiska handlingar är stor. Denna typ av företag/leverantörer bör omfattas av föreskrifterna.

Föreslagen text:

5 § Leverantör, samt stödtjänster och support, av säkerhetssystem och säkerhetstjänster till beredskapsmyndigheterna eller verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet.

Stockholm den 3 november 2023.

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef
Teknikföretagen

Robert Limmegård
Generalsekreterare
Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF)